

Curriculum.nu van start

Curriculum.nu is een ontwikkelteam samengesteld uit docenten en schoolleiders werkzaam in het onderwijs waarin gewerkt wordt aan bouwstenen voor een herziening van het landelijk curriculum in het primair en voortgezet onderwijs. In negen leergebieden wordt gewerkt aan bouwstenen die leerlingen in staat stellen zich te ontwikkelen tot volwassenen die volwaardig functioneren in, en kunnen bijdragen aan, de samenleving van de toekomst. Eén van de negen leergebieden is Bewegen en sport. Het ontwikkelteam bestaat in totaal uit veertien leden; zes LO-docenten uit het primair onderwijs en zes uit het voortgezet onderwijs en twee schoolleiders. Na vier ontwikkelsessies in het jaar 2018 bieden zij begin 2019 een rapport aan, aan de Tweede Kamer met daarin de bouwstenen die gebruikt gaan worden voor het actualiseren van de eindtermen en kerndoelen.

De bouwstenen worden in samenspraak met 80 ontwikkelscholen ontworpen en getest. Ook andere instanties, wetenschappers, vakverenigingen en andere scholen kunnen feedback geven op de ontwikkelingen. Het is dus zaak het ontwikkelteam in staat te stellen goed haar werk te doen en feedback te geven. We willen als KVLO de ontwikkelgroep Bewegen en sport in het KVLO-magazine een podium geven waarop we als vakwereld de ontwikkeling kunnen volgen.

We beginnen met de leden van de werkgroep voor te stellen uit het primair onderwijs. In dit nummer zijn dat: Kirsten Keij, Tineke Mees, Maartje Smulders, Merijn Wilde, Rutger Voshaar, Christien Sparnaay en schoolleider Gaby de Jongh. (Red)

Kirsten Keij

Kirsten werkt op school Het Kompas in Voorschoten in de provincie Zuid-Holland. Ze is twaalf jaar werkzaam in het onderwijs.

“Ik werk al twaalf jaar met veel plezier op basisschool Het Kompas in Voorschoten. In Voorschoten hebben alle basisscholen een vakleerkracht bewegingsonderwijs. De vakleerkrachten hebben onderling goed contact, ook al zitten we bij andere schoolbesturen.

Na een aantal jaar gewerkt te hebben, wilde ik mijn kennis uitbreiden. Ik heb toen de opleiding tot Psychomotorisch Remedial Teacher gevolgd. Kinderen worden dan via spel en bewegingsactiviteiten uitgenodigd om hun motorische, cognitieve en sociaal emotionele vaardigheden te vergroten. Dit heeft mijn kijk op bewegen toch weer veranderd.

Voor de uitvoering van de kerndoelen werk ik vooral met het ‘basisdocument’ en vul dat aan met onderwerpen en activiteiten die in nieuwe literatuur zijn verschenen of die op dat moment spelen bij de leerlingen. Naast dat ik druk ben met lesgeven, vind ik het ook mooi om mij met andere processen bezig te houden. Daarom zit

ik in het bestuur van de KVLO, afdeling Leiden. Samen organiseren we activiteiten en scholing voor collega's uit het werkveld.”

“...wat ik belangrijk vind is bijvoorbeeld zorgen voor de overgang PO naar VO...”

“Sinds kort werk ik ook een dag op het Voortgezet Onderwijs. Bijzonder om het verschil te ervaren. Zaken staan opnieuw ter discussie. Wat vind ik belangrijk? Wat vinden collega's belangrijk? Interessant om daar over te sparren en om gezamenlijk hoofdlijnen op te stellen. Zeker ook met de overgang van het

PO naar het VO. Sluit wat we op de basisschool aanbieden aan op het VO? Zo nee, hoe kunnen we dit verbeteren? Het lijkt me mooi als we dat met elkaar voor elkaar kunnen krijgen, voor de leerlingen van nu en van de toekomst!”

Tineke Meens

Via de Gemeente Tilburg is Tineke verbonden aan basisschool De Vijf Hoeven als vakdocent bewegingsonderwijs en gezonde leefstijl. Tevens werkt ze voor Fontys Hogeschool als bewegingsdocent. Ze is acht jaar werkzaam in het onderwijs.

“Ik ben verantwoordelijk voor de werkgroep sport met aandacht voor het gezonde leefstijl beleid van de basisschool. Hierin zitten docenten, ouders en stagiaires. Samen werken we aan sport en een gezonde leefstijl op de school met verschillende instanties. Daarbij kan je denken aan fysiotherapeuten, GGD, diëtisten, sportverenigingen, et cetera.”

“...uit vele onderzoeken blijkt dat als leerlingen beter bewegen, ze ook beter worden in executieve functies...”

“Ik ben zeven jaar geleden gestart als gymdocent De Vijf Hoeven. De school is in deze jaren gegroeid van ‘gewone’ basisschool naar Sportiefste basisschool van Nederland. Het doel was niet om de sportiefste school van Nederland te worden, maar vooral om leerlingen beter en meer te laten bewegen zowel in de school als daarbuiten. Het doel was ook het aanbieden van kwalitatief goed bewegingsonderwijs op elke dag van de week voor alle groepen en alle kinderen.

Uit vele onderzoeken blijkt dat als leerlingen beter bewegen, ze ook beter worden in executieve functies. In overleg met de school en Gemeente Tilburg heb ik daarom voorgesteld om een pilot uit te voeren op de school gedurende twee jaar. Hierdoor konden we realiseren dat elke klas elke dag bewegingsonderwijs krijgt, voordat ze een reken- of taalles krijgen. Na dit pilotjaar bleek dit zo goed te bevallen, dat het aanbieden van elke dag bewegingsonderwijs vast is opgenomen in het rooster van elke klas.”

Maartje Smulders

Maartje Smulders werkt op basisschool de Bijenkorf in Eindhoven gedurende 21 jaar.

“Ik ben de enige vakleerkracht Bewegingsonderwijs op deze school en heb al snel een curriculum, passend bij het Jenaplan onderwijs, ontwikkeld: een kern van

basis(beweeg)activiteiten met daarnaast een groot aantal keuze activiteiten. De leerlingen maken al op jonge leeftijd eigen keuzes en werken zelfstandig aan de activiteiten. Ik vind het werken met basisschool-leerlingen nog steeds fantastisch!

Na 15 jaar bewegingsonderwijs zocht ik meer verdieping; ik wilde meer achtergronden weten van mijn werk. In 2012 heb ik met succes de titel Master of Sports behaald; mijn masterpiece was een onderzoek naar leerlingvolgsystemen in het bewegingsonderwijs (PO). Na mijn afstuderen heb ik een kleine bijdrage geleverd aan het project 'Punt voor Gym'; waarbij er een toolbox is ontwikkeld voor motiverend beoordelen (als onderdeel van het curriculum) binnen de Lichamelijke Opvoeding in het VO."

"...ik ben bijvoorbeeld gaan onderzoeken hoe ik leerlingen meer kon betrekken bij hun eigen leerproces..."

"Vier jaar geleden heb ik voor het bewegingsonderwijs op De Bijenkorf het Sportfolio ontwikkeld; hierdoor hebben leerlingen meer invloed op hun eigen leerproces. Vanuit het werkveld PO ben ik (als jarenlange stagebegeleidster) een vaste waarde in de klankbordgroep van Fontys Sporthogeschool Eindhoven (studierichting ALO) en daarmee betrokken bij de ontwikkeling van een professionele leergemeenschap.

Inmiddels ben ik klaar om aan een nieuwe uitdaging te beginnen. Ik kan niet wachten om mijn jarenlange ervaring en mijn denken vanuit een theoretisch kader breed in te zetten voor het bewegingsonderwijs van de toekomst!"

Merijn Wilde

Merijn is 39 jaar werkzaam in het onderwijs en geeft nu les op de Arnhemse Montessorischool in Arnhem. Ze is lid van de adviesraad voor PO van de KVLO

"De belangrijkste reden voor deelname aan curriculum.nu is dat ik me zeer betrokken voel bij het vak lichamelijke opvoeding. Ik wil me hiervoor blijven inzetten nu en in de toekomst. Als vakleerkracht doe ik dat nog wekelijks in de praktijk, maar in mijn rol als coördinator vakgroep bewegingsonderwijs Arnhem en consulent bewegingsonderwijs en sport kijk ik ook met een bredere blik naar de plaats die sport en bewegen binnen de school en maatschappij inneemt.

Vanuit mijn ervaring en brede kijk op het vakgebied wil ik graag meedenken in datgene waar het ontwikkelteam voor staat: invulling geven aan de plaats die sport en bewegen in het curriculum van de toekomst inneemt."

"... als coördinator bewaak ik dit proces en zorg ervoor dat de doelen die we met elkaar stellen ook gehaald worden..."

"Als consulent ben ik onder andere verantwoordelijk voor de organisatie van het gemeentelijke schoolzwemmen. Hierbij komt een hoop te kijken zoals inzet busvervoer, inroostering scholen, lesgevers, inhuur zwembad. Samen met mijn collega's krijgen we het elk jaar weer voor elkaar om tot een goed geoliede machine te komen waardoor het schoolzwemmen naar tevredenheid van alle partijen georganiseerd verloopt.

Verder is een van mijn taken als coördinator het aansturen van mijn collega's vakleerkrachten; ik heb oog voor het welbevinden van mijn collega's en fungeer als vertrouwenspersoon en vraagbaken."

Rutger Voshaar

Rutger is gedurende tien jaar werkzaam in het onderwijs na het afronden van de Pabo Edith Stein en werkt momenteel op de Openbare School Dr. M. L. Kingschool in Denekamp.

"Zelf vind ik het vrij makkelijk om vanaf de 'zijlijn' als leerkracht te bepalen wat je mening over inhouden in het onderwijs is. Daarom zie ik dit als een kans om mee te denken en te beslissen over hetgeen ik uiteindelijk in mijn klas ga vertellen en uitleggen. Bij mij op de Kingschool zijn wij vernieuwend en gelukkig op veel gebieden op de goede weg, maar dat gun ik alle kinderen. Om dat te kunnen bereiken is een goed gegrond curriculum cruciaal. Voor mij een kans om te zien wat er leeft en gaat leven in het onderwijs van de toekomst en daar ook nog eens medezeggenschap over te hebben."

"Meedenken over wat is belangrijk in het onderwijs is ontzettend inspirerend, niet alleen

qua leerlijnen maar ook: hoe krijgen we dit in de praktijk voor elkaar? Gaat een school voor vakleerkrachten of vullen ze het in met vakspecialisten is bijvoorbeeld een vraag waar ik wel benieuwd naar ben. Dit alles sluit mooi aan bij mijn master die ik op de Universiteit Twente aan het afronden ben, Educational Science and Technology.

“...zelf zie ik dit als een kans om mee te denken en te beslissen over hetgeen ik uiteindelijk in mijn klas ga vertellen / uitleggen...”

Mijn deelname aan dit traject zal zich vooral gaan richten op de rol van de leerkracht die in het bezit is van de akte bewegingsonderwijs (de vakspecialist) en de praktische toepasbaarheid van het curriculum. En weet je? Daar heb ik ontzettend veel zin in!”

Christien Sparnaay

Christien werkt momenteel op Ichthuschool voor Basisonderwijs in Zeist. Ze heeft 30 jaar ervaring in het onderwijs.

“Sinds 1985 ben ik werkzaam als vakleerkracht bewegingsonderwijs in het basisonderwijs en heb ervaring opgedaan bij zes verschillende werkgevers op twaalf scholen waarbij ik alle leeftijden heb lesgegeven. Ik geef nog steeds

met veel plezier les in dit vak, nu op de basisscholen Ichthus en de Hoeksteen in Zeist. In de opleiding was destijds geen aandacht voor gymles aan kleuters en daarom heb een nascholingscursus kleutergymnastiek gedaan. Om alle kinderen recht te doen heb ik ook de opleiding MRT gevolgd. Ik heb MRT lessen gegeven maar nu probeer ik de daar opgedane kennis vooral in de gewone gymles toe te passen.”

“..omdat ik erg veel ervaring heb met alle leeftijden op de basisschool denk ik dat ik erg goed kan kijken naar de doorlopende leerlijn van kleuters naar groep 8...”

“In het begin van mijn onderwijsloopbaan heb ik met veel plezier met de vakgroep in de gemeente Capelle aan den IJssel een vakleerplan bewegingsonderwijs geschreven voor de basisscholen daar. De jaren daarna heb ik op mijn andere scholen steeds een eigen jaarplan gemaakt. Bovendien vind ik het erg leuk me te verdiepen in onderwijsvernieuwing in het algemeen en daarover te praten met collega’s. Daarom ben ik ook al jaren geabonneerd op het blad Didactief en bezoek ik behalve studiedagen van mijn eigen vakgebied ook bijeenkomsten over onderwijs in het algemeen zoals het lerarencongres, ResearchEd of een meet-up. Met deelname aan dit traject kan ik mijn kennis en ervaring inzetten om zo een bijdrage te leveren aan goed doordachte doorlopende leerlijnen voor mijn vakgebied.”

Gaby de Jongh

Gaby de Jongh is werkzaam als bovenschools directeur, op vier openbare Wereldkidzbasisscholen op de Utrechtse Heuvelrug.

“Ik heb acht jaar gewerkt als marketing manager in een commerciële organisatie en was lid van het management team. Tien jaar geleden heb ik via de deeltijd Pabo mijn onderwijsbevoegdheid gehaald. Ik heb drie jaar als stamgroep-leider gewerkt op Jenaplanschool Dolfijn in Driebergen, waarna ik als directeur gestart ben op Wereldkidz Kameleon in Doorn. Sinds vier jaar ben ik bovenschools directeur van vier Wereldkidz basisscholen op de Utrechtse Heuvelrug. Een overstap naar een andere sector is mij zeer goed bevallen; het is zeer leerzaam en prikkelt je nieuwsgierigheid. Ik merk nog regelmatig dat ik met een andere bril naar onderwijs kijk en ervaar dat dit heel aanvullend kan zijn. Dit is een bijdrage die ik ook in het ontwikkelteam wil leveren.”

...ik merk nog regelmatig dat ik met een andere bril naar onderwijs kijk...

“Ik vind dat het huidige curriculum niet optimaal aansluit bij de ontwikkelingen in de samenleving en kinderen beperkt uitdaagt hun talenten en kwaliteiten te leren ontdekken. Het is tijd om onszelf de vraag te stellen waar we kinderen voor opleiden, wat de bedoeling is van het huidige onderwijsaanbod, of deze

manier van leren aansluit bij de ontwikkeling van kinderen en welke vaardigheden dit vraagt van de leraren en docenten. Wat mij betreft kan het huidige aanbod ‘ontvet’ worden zodat kinderen meer de gelegenheid krijgen zelf te creëren en mogen ontdekken en de aansluiting tussen PO en VO geoptimaliseerd wordt. Bewegen en sport is een ondergeschoven onderdeel van het huidige curriculum. Ik heb me de afgelopen periode verdiept in zintuiglijke prikkelverwerking en de essentie hiervan voor het leren en ontwikkelen van kinderen. Samen met een ergotherapeute hebben wij een leerlijn opgezet voor kinderen op de basisschool, om hen hier bewust van te maken en op een speelse manier aan te bieden in het dagelijkse programma.”

Tot zover ver de leden van het ontwikkelteam uit het PO. In het volgende magazine worden de leden van het VO-team voorgesteld. We wensen de leden van het ontwikkelteam veel succes en wijsheid. We zullen de lezers later over hun opbrengsten informeren. (Red)

Kernwoorden

Curriculum.nu, ontwikkelteam Bewegingen en sport

Contact

maarten.massink@kvlo.nl

Foto's

Gaby de Jongh, Christien Sparnaay, Rutger Voshaar, Merijn Wilde, Maartje Smulders, Tineke Meens, Kirsten Keij